

POL-30 Wong Hämäläinen Anna-Mari(UM) 14.04.2021

Viite

Asia

EU:n ulkoministerien epävirallinen videokokous 19.4.2021; Suomen tavoitteet

EU:n ulkoministerien epävirallinen videokokous järjestetään 19.4. Suomea edustaa ulkoministeri Pekka Haavisto. Kokouksen aiheina ovat Etiopia ja Ukraina. Lisäksi ministerit keskustelevat videoyhteydellä Ukrainan ulkoministerin kanssa.

Etiopia

EU:n tulee jatkaa dialogin ylläpitämistä, vahvojen viestien välittämistä sekä vaikuttamistyötä väkivaltaisuuksien ja sotatoimien loppumiseksi, humanitaarisen avun pääsyn lisäämiseksi kaikkialle Tigrayssa, ihmisoikeusloukkausten puolueettoman tutkinnan nopeuttamiseksi sekä dialogin aikaansaamiseksi Addis Abeban ja Tigrayn välillä. Ulkoministeri Haavisto on tarvittaessa ja korkean edustajan mandaatin pohjalta valmis jatkamaan toimintaansa EU:n edustajana. EU:n tulee myös jatkaa tukeaan rauhanomaisten ratkaisujen löytämiseksi alueellisissa kysymyksissä, kuten GERD-patoneuvotteluissa sekä Etiopian ja Sudanin rajakiistaa koskevassa kysymyksessä. EU:n tulee jatkaa Etiopian poliittisen tilanteen sekä alueellisten kysymysten tiivistä seurantaa ja reagoida mahdollisiin muutoksiin oikea-aikaisesti. EU:n tulee jatkaa tukeaan Etiopian transitioille sekä tukea sovintotyötä ja kansallista dialogia maan sisäisen epävakauden ja etnisten jännitteiden vähentämiseksi.

Ukraina

Vahvistetaan EU:n yhtenäinen tuki Ukrainalle, ml. maan suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle sen kansainvälisesti tunnustettujen rajojen puitteissa. Tämä on tärkeää erityisesti nyt, kun tilanne Itä-Ukrainassa ja Venäjän laittomasti itseensä liittämällä Krimillä on kiristynyt. Kehotetaan Venäjää pidättäytymään toimista, joilla lisätään sotilaallista jännitystä alueella. Korostetaan tulitauon noudattamisen välttämättömyyttä. Kannustetaan osapuolia jatkamaan poliittista vuoropuhelua konfliktin lopettamiseksi. Annetaan tuki Normandia-ryhmän ja Etyjin toimille. Minskin sopimusten toimeenpano on konfliktin ratkaisun pohja ja Venäjällä on sopimusten toimeenpanossa keskeinen vastuu. Korostetaan Ukrainan uudistusprosessin jatkamisen tärkeyttä. Korostetaan poliittisten ja oikeudellisten uudistusten ml. oikeusvaltiokehityksen ja korruption kitkennän keskeisyyttä. Tärkeää, että uudistusten toimeenpanossa turvataan oikeus- ja lainvalvontaviranomaisten riippumattomuus. Todetaan myönteinen suhtautuminen Ukrainan *Krim-foorumi*-aloitteen tavoitteille: Krimin kysymyksen esillä pitäminen kansainvälisessä yhteistyössä ja tuki kansainvälisille toimille Krimin palautumiseksi Ukrainan hallinnon alaisuuteen.

Asialista:

Etiopia	s. 3
Ukraina	s. 6

ALI-20

Kaltiainen Laura

6.4.2021

Asia

Etiopia

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 19.4.2021

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot:

Laura Kaltiainen, ALI-20, laura.kaltiainen@formin.fi, +358 295 350 016

Hanna Ojanperä, ALI-20, hanna.ojanpera@formin.fi, +358 295 350 166

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Ulkoasiainneuvostossa on tarkoitus keskustella Etiopian ajankohtaisesta tilanteesta sekä kuulla Suomen ulkoministeri Pekka Haaviston katsaus toisesta matkastaan Etiopiaan ja lähialueelle 3.-10.4. EU:n ulkosuhteiden korkea edustaja Josep Borrellin mandaatilla. Keskustelussa nousee esiin myös kysymys EU:n tuesta Etiopialle.

2. SUOMEN TAVOITE

EU:n tulee jatkaa dialogin ylläpitämistä, vahvojen viestien välittämistä sekä vaikuttamistyötä väkivaltaisuuksien ja sotatoimien loppumiseksi, humanitaarisen avun pääsyn lisäämiseksi kaikkialle Tigrayssa, ihmisoikeusloukkausten puolueettoman tutkinnan nopeuttamiseksi sekä dialogin aikaansaamiseksi Addis Abeban ja Tigrayn välillä. Ulkoministeri Haavisto on tarvittaessa ja korkean edustajan mandaatin pohjalta valmis jatkamaan toimintaansa EU:n edustajana.

EU:n tulee myös jatkaa tukeaan rauhanomaisten ratkaisujen löytämiseksi alueellisissa kysymyksissä, kuten GERD-patoneuvotteluissa sekä Etiopian ja Sudanin rajakiistaa koskevassa kysymyksessä.

EU:n tulee jatkaa Etiopian poliittisen tilanteen sekä alueellisten kysymysten tiivistä seurantaa ja reagoida mahdollisiin muutoksiin oikea-aikaisesti.

EU:n tulee jatkaa tukeaan Etiopian transitiolle sekä tukea sovintotyötä ja kansallista dialogia maan sisäisen epävakauden ja etnisten jännitteiden vähentämiseksi.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Ulkoministerit keskustelevat Etiopian tilanteesta ja mahdollisista toimintavaihtoehtoista. EU:n ulkoasiainneuvosto hyväksyi 11.3.2021 päätelmät, joissa korostetaan Etiopiaa EU:n strategisena ja pitkäaikaisena kumppanina. Osana Etiopian hallituksen kanssa käytävää dialogia viitataan ulkoministeri Haaviston 7.-10. helmikuuta tekemään matkaan Etiopiaan ja Sudaniin EU:n edustajana. Päätelmissä käsitellään Tigrayn konfliktia, konfliktiin liittyviä alueellisia kysymyksiä sekä laajemmin Etiopian tilannetta erityisesti transition näkökulmasta.

Etiopian tilannetta käsiteltiin edellisen kerran ulkoasiainneuvostossa 22.3.2021 ajankohtaisten aiheiden alla. Tätä ennen ulkoministeri Haavisto raportoi ensimmäisestä matkastaan (7.-10.2.) Etiopiaan ja alueelle ulkoasiainneuvostossa 22.2.2021.

4. TAUSTA

Jo pitkään kiristynyt tilanne Etiopian liittohallituksen ja Tigrayn osavaltion TPLF-puolueen (*Tigray People's Liberation Front*) välillä kärjistyi 4.11.2020, kun Etiopian liittovaltion armeija (ENDF) määrättiin sotilaallisiin toimiin TPLF:ää vastaan Tigrayssa. TPLF oli aiemmin samana yönä hyökännyt ENDF:n tukikohtaan Tigrayssa. Pääministeri Abiy ilmoitti 28.11., että Etiopian armeija on ottanut Tigrayn pääkaupunki Mekelen hallintaansa, ja sotatoimet Tigrayssa on saatu päätökseen.

Pääministerin ilmoituksesta huolimatta tilanne Tigrayssa jatkuu vaikeana yli viisi kuukautta sotatoimien aloittamisesta. Paikalliset taistelut ovat jatkuneet, telekommunikaatioyhteydet ovat puutteellisia, Amharan joukot ovat vahvistaneet otettaan Tigrayssa ja eritrealaisten poistumisesta ei ole merkkejä, vaikka pääministeri Abiy ilmoitti 26.3. Eritrean joukkojen vetäytyvän Tigraysta. Humanitaarinen tilanne Tigrayssa jatkuu vakavana, ja kriisin pelätään pitkittyvän. Ruokapula ja suojelun tarve ovat akuutteja. Viittauksia vakavista ihmisoikeus- ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksista on kuultu eri puolilta. Dialogin aloittaminen Addis Abeban ja Tigrayn välillä nähdään haastavana: pääministeri Abiy ei suostu neuvottelemaan TPLF:n kanssa eikä ole selvää, mikä muu taho voisi edustaa Tigryta neuvottelupöydässä.

Myönteistä kehitystä on nähty humanitaarisen avun toimittamisen osalta: Etiopian hallitus on lupauksensa mukaisesti siirtynyt lupamenettelystä kevyempään menettelyyn, jonka mukaan humanitaariset toimijat voivat kulkea Tigrayn alueelle ennakoilmoituksen perusteella. Lisäksi hallitus on hyväksynyt Etiopian ihmisoikeuskomission ja YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston OHCHR:n yhteismission sekä Afrikan ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien toimikunnan tutkimaan ihmisoikeusrikkomuksia Tigrayssa.

EU on monien muiden kumppaneiden tavoin Tigrayn tilanteen vuoksi lykännyt budjettituen maksamista Etiopialle (yht. n. 90 MEUR). Etiopian budjettituen osalta on päästy jäsenmaiden kanssa yksimielisyyteen tuen ehdoista: esteetön humanitaarisen avun pääsy ja riippumaton selvitys ihmisoikeusrikkomuksista. Jäsenmaiden kesken on keskusteltava, kuinka ehtojen toteutumista arvioidaan. Lykätyt maksut liittyvät mm. terveyssektorin ja alueellisen kehittämisen tukemiseen eivätkä vaikuta EU:n humanitaarisiin ohjelmiin. EU on keskustellut Etiopia-tuesta myös Maailmanpankin ja Kansainvälisen valuuttarahasto IMF:n kanssa ja keskustelu jatkuu mahdollisesti Maailmanpankin ja IMF:n kevätkokouksessa huhtikuun alussa. Myös Etiopiaan kohdistuvien pakotteiden mahdollisuus on nostettu esiin, mutta niiden toteutuminen vaikuttaa epätodennäköiseltä. EU valmistelee parhaillaan uutta ohjelmakautta seuraavalle seitsemälle vuodelle.

Sisäiseksi asiaksi väitetyllä konfliktilla on alueellisia vaikutuksia Afrikan sarveen. Eritrea on tukenut pääministeri Abiyn pyrkimyksiä ja Eritrean joukot ovat osallistuneet sotatoimiin liittovaltion joukkojen rinnalla. Omaa transitioprosessiaan läpikäyvän ja talousvaikeuksissa olevan Sudanin kyky huolehtia yli 60 000 etiopialaispakolaisesta on heikko. Etiopia on vetänyt konfliktin johdosta kahdensivallisia, ei-AMISOM –joukkojaan Somaliasta. Huolena alueella ovat myös Etiopian ja Sudanin välillä kasvaneet jännitteet al-Fashqan raja-alueella sekä Etiopian, Sudanin ja Egyptin väliset GERD (*Grand Ethiopian Renaissance Dam*) -patoneuvottelut. Useat eri toimijat, ml. Turkki, Arabiemiraatit, EU ja Afrikan unioni ovat todenneet olevansa käytettävissä välitystehtäviin rajakysymyksessä ja Arabiemiraatit on ottanut roolia myös patoneuvotteluissa. EU on puhunut Afrikan unionin vahvan roolin puolesta.

Suomen ulkoministeri Haavisto matkusti ensimmäiselle matkalleen EU:n korkea edustaja Josep Borrellin mandaatilla Sudaniin ja Etiopiaan 6.-10.2.2021. Korkean tason tapaamiset sekä vierailu Um Rakuban pakolaisleirillä toteutuivat suunnitellusti. Ulkoministeri Haavisto raportoi matkastaan jäsenmaille ulkoasiainneuvostossa 22.2.2021. Matkan suositukset huomioitiin myös 11.3. hyväksytyissä EU:n neuvoston Etiopiaa koskevissa päätelmissä. Korkea edustaja Borrell pyysi

ulkoministeri Haavistoa matkustamaan toisen kerran Etiopiaan ja alueelle jatkaakseen helmikuussa aloitettua keskustelua. Ulkoministeri Haavisto matkusti 3.-10.4. Etiopian lisäksi Saudi-Arabiaan ja Arabiemiraatteihin, joilla on merkittävä rooli Afrikan sarvessa. Ulkoministeri Haavisto raportoi matkastaan jäsenmaille ulkoasiainneuvostossa 19.4.

Vaikka Tigrayn konflikti on entisestään lisännyt huolta Etiopian kehityksestä, on Etiopian sisäpoliittinen tilanne jo ennestään haastava, moniulotteinen ja monimutkainen. Etiopiassa on paljon etnisiä ja poliittisia jännitteitä sekä väkivaltaisuuksia ja levottomuuksia eri puolilla maata. Etiopia on ilmoittanut, että elokuulta 2020 koronapandemian vuoksi siirretyt vaalit järjestetään 5.6.2021. Vaaliaikataulu ei koske Tigrayta, ja vaalilautakunta on hylännyt TPLF:n lisenssin ja rekisteröitymisen vaaleihin. Myös väkivaltaisuuudet, poliittiset ja etniset jännitteet sekä huoli median ja poliittisen tilan kaventumisesta lisäävät haasteita vaaleihin liittyen. Etiopian hallitukselta on saatu kutsu EU:n vaalitarkkailumissiolle. Vaalitarkkailumissio suoritti ennakoarvointikäynnin maaliskuussa 2021, ja vaikka vaalien järjestämiseen liittyy useita epäkohtia, ennakoarvio suosittelee vaalitarkkailumission lähettämistä Etiopiaan. Lopullisen päätöksen asiasta tekee EU:n ulkosuhteiden korkea edustaja Borrell.

ITÄ-20

Nevala Päivi

8.4.2021

Asia

Ukraina

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 19.04.2021

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Päivi Nevala, UM/ITÄ-20, paivi.nevala@formin.fi, 050 347 1085

Reetta Palojoensuu, UM/ITÄ-20, reetta.palojoensuu@formin.fi, 050 462 9714

Sirpa Oksanen, UM/ITÄ-20, sirpa.oksanen@formin.fi, 050 414 5349

Päivi Laine, UM/SL KIO, paivi.laine@formin.fi, +380 50 439 0737

Aaro Ylitalo, UM/SL KIO, aaro.ylitalo@formin.fi, +380 50 449 8780

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Ulkoministerit keskustelevat Ukrainan tilanteesta. Keskustelussa nousevat esille Ukrainan sisäinen tilanne ja uudistusten edistyminen sekä Itä-Ukrainan konflikti ja Krimin niemimaa. Kokouksessa käsitellään viimeaikaista jännityksen kiristymistä ja tähän liittyviä kansainvälisen yhteisön toimia. Ukrainan ulkoministeri on kutsuttu ulkoasiainneuvostoon vieraaksi.

2. SUOMEN TAVOITE

Vahvistetaan EU:n yhtenäinen tuki Ukrainalle, ml. maan suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle sen kansainvälisesti tunnustettujen rajojen puitteissa. Tämä on tärkeää erityisesti nyt, kun tilanne Itä-Ukrainassa ja Venäjän laittomasti itseensä liittämällä Krimillä on kiristynyt.

Kehotetaan Venäjää pidättäytymään toimista, joilla lisätään sotilaallista jännitystä alueella. Korostetaan tulitauon noudattamisen välttämättömyyttä.

Kannustetaan osapuolia jatkamaan poliittista vuoropuhelua konfliktin lopettamiseksi. Annetaan tuki Normandia-ryhmän ja Etyjin toimille. Minskin sopimusten toimeenpano on konfliktin ratkaisun pohja ja Venäjällä on sopimusten toimeenpanossa keskeinen vastuu.

Korostetaan Ukrainan uudistusprosessin jatkamisen tärkeyttä. Korostetaan poliittisten ja oikeudellisten uudistusten ml. oikeusvaltiokehityksen ja korruption kitkennän keskeisyyttä. Tärkeää, että uudistusten toimeenpanossa turvataan oikeus- ja lainvalvontaviranomaisten riippumattomuus.

Todetaan myönteinen suhtautuminen Ukrainan *Krim-foorumi*-aloitteen tavoitteille: Krimin kysymyksen esillä pitäminen kansainvälisessä yhteistyössä ja tuki kansainvälisille toimille Krimin palautumiseksi Ukrainan hallinnon alaisuuteen.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Keskustelun ajankohtaisuutta korostaa tulitaukorikkomusten kasvu viime viikkoina sekä Venäjän lisääntynyt sotilaallinen läsnäolo erityisesti Itä-Ukrainan konfliktialueen lähellä sekä Krimin niemimaalla. Ulkoasiainneuvosto on käynyt vuosittain Ukraina-keskustelun. EU:n ulkoministerit keskustelivat Ukrainasta edellisen kerran huhtikuussa 2020 epävirallisessa videokokouksessa. Ukrainan tilanne on ollut esillä myös ulkoministerien Venäjä-keskusteluissa. Ulkoasiainneuvoston jäsenten kesken käytävän keskustelun lisäksi on tarkoitus käydä epävirallinen keskustelu Ukrainan ulkoministerin kanssa.

4. TAUSTA

Tilanne Itä-Ukrainan konfliktin osalta on vuodenvaihteen jälkeen kiristynyt. Itä-Ukrainan viimeisin tulitauko astui voimaan heinäkuussa 2020 ja on periaatteessa voimassa, mutta sitä rikotaan ajoittain voimakkaastikin. Ukrainan asevoimien sotilaita on kuollut tänä vuonna jo 24, kun vuonna 2020 sotilaita kuoli kaikkiaan 50. Venäjä on vahvistanut sotilaallista läsnäoloaan useilla Ukrainan vastaisilla rajoillaan sekä Krimillä ja käyttää hybriditoimia ml. disinformaatiota epävakauden lisäämiseksi. Retoriikka Venäjän ja Ukrainan välillä on myös koventunut viime aikoina. Ukraina on korostanut halua päästä Naton jäsenyysvalmennusohjelmaan (*Membership Action Plan*). Neuvotteluraiteet konfliktin ratkaisemiseksi ovat pattitilanteessa, eikä merkittävää edistystä ole saavutettu sitten kevään 2020 viimeisimmän vankienvaihdon.

Krimin niemimaan ja Itä-Ukrainan venäläistäminen vahvistuu. Krimillä on mm. kielletty ulkomaalaisten, ml. Ukrainan passin omaavien, maanomistusoikeus. Venäjä on myöntänyt Ukrainan hallinnan ulkopuolella oleville Itä-Ukrainan alueille eri arvioiden mukaan jo yli 630 000 Venäjän passia; näillä Itä-Ukrainan alueilla arvioidaan asuvan 2–3 miljoonaa ihmistä. Venäjän ilmoituksen mukaan Venäjän passin haltijat voisivat äänestää Venäjän syksyn duumavaaleissa. Ukrainan passin omaavien perusoikeuksia, ml. omistusoikeutta, heikennetään separatistialueilla.

Heinäkuussa 2020 voimaan tulleen tulitauon myötä tilanne kontaktilinjalla rauhoittui merkittävästi. Tulitauolla on ollut myönteinen vaikutus kontaktilinjan tuntumassa asuvien siviilien turvallisuuteen ja elinoloihin. Alkuvuoden aikana tilanne on kuitenkin heikentynyt ja tulitaukorikkomukset lisääntyneet. Jännitteet sekä kontaktilinjalla että Venäjän ja Ukrainan välillä ovat selkeästi kasvaneet. Venäjä on ilmoittanut ottavansa tarvittaessa käyttöön lisätoimia, mikäli tilanne kiristyy tai läntiset maat lähettävät joukkoja Ukrainaan. Ulkoministeri Lavrovin mukaan uusi sotilaallinen eskalaatio 'tuhooisi Ukrainan'.

Venäjä on tämän vuoden puolella vahvistanut sotilaallista läsnäoloaan Ukrainan puoleisilla rajoilla erityisesti idässä ja jatkanut Krimin niemimaan sotilaallista varustamista. Ukrainan hallinnan ulkopuolisilla Itä-Ukrainan alueilla on nostettu taisteluväliä, sotilaallinen liikehdintä kontaktilinjan molemmin on lisääntynyt ja merkkejä miinoituksen lisäämisestä on olemassa. Itä-Ukrainan konfliktialue on jo nyt yksi miinoitetuimmista alueista maailmassa. Etyjin tarkkailumissio SMM:n toimintaa häiritään Ukrainan hallinnon ulkopuolisilla alueilla, eikä missio pysty toimeenpanemaan mandaattiaan täysimääräisesti. SMM:n mandaatti saatiin kuitenkin maaliskuun lopussa uusittua Etyjissä vuodeksi eteenpäin. Venäjän mahdollinen sotilaallisen läsnäolon vahvistuminen Valko-Venäjällä huolestuttaa myös Ukrainaa.

Kansainvälinen yhteisö on kehottanut Venäjää välttämään toimia, joilla lisätään alueen sotilaallista jännitettä. Lausunnoissa on toistettu vahva tuki Ukrainan alueelliselle koskemattomuudelle ja suvereniteetille, korostettu sitoutumista tulitaukoon sekä Minskin sopimusten toimeenpanoa ja poliittisen vuoropuhelun jatkamista konfliktin lopettamiseksi. Yhdysvaltain korkein johto, ml. presidentti Biden, on keskustellut pääsiäisen aikana Ukrainan vastinpariensä kanssa ja ilmaissut Yhdysvaltain 'horjumattoman tuen Ukrainalle'. Ukrainan tilanteesta johtuen Yhdysvaltain Euroopan-joukot ovat korottaneet valmiustasoaan. Saksan ja Ranskan ulkoministerit ovat todenneet seuraavansa tilannetta huolestuneena ja Ruotsin ulkoministeri on Etyj-puheenjohtajan ominaisuudessa vahvistanut tuen Ukrainan alueelliselle koskemattomuudelle ja suvereniteetille.

Ukrainassa on viime vuosina uutisoitu säännöllisesti Venäjän sotaharjoituksista ja joukkojen siirtelystä Ukrainan rajojen tuntumassa. Tulitaukoja on vuosien varrella rikottu säännöllisesti. Tämänhetkinen tilanne vaikuttaa kuitenkin poikkeukselliselta, ja siihen kohdistuu runsaasti kansainvälistä mielenkiintoa.

Itä-Ukrainan konfliktin ratkaisun perustana ovat poliittinen vuoropuhelu ja Minskin sopimusten toimeenpano. Venäjällä on tässä keskeinen vastuu. Se ei edelleenkään myönnä olevansa konfliktin osapuoli, vaan pitäytyy julkisesti tulkinnassaan, jonka mukaan kyseessä on Ukrainan sisäinen konflikti. Ukrainan hallinnan ulkopuolella olevat Itä-Ukrainan alueet toimivat kuitenkin Venäjän poliittisen, taloudellisen ja sotilaallisen tuen varassa. Normandia-ryhmän (Saksa, Ranska, Ukraina ja Venäjä) ja Etyjin koordinoiman kolmikantaryhmän (ns. Minskin prosessi: Etyj, Ukraina, Venäjä ja epävirallisesti ns. separatistit) puitteissa käytävät neuvottelut eivät etene, eikä merkittäviä tuloksia ole saavutettu sitten viime huhtikuun viimeisimmän vankienvaihdon. Ukrainan tilanne oli esillä Ranskan, Saksan ja Venäjän johtajien virtuaalitapaamisessa maaliskuun lopussa.

Humanitaarinen tilanne Ukrainan hallinnon ulkopuolisilla Itä-Ukrainan alueilla on heikentynyt entisestään koronan myötä. Suomi myönsi maaliskuussa 2021 Ukrainan tilanteeseen liittyen 800 000 euroa humanitaarista apua. Kontaktinlinjan ylitysten rajoittaminen vaikeuttaa eläkkeiden ja muiden sosiaalietuuksien noutamista Ukrainan hallinnon puolelta. Ukrainan viranomaisia ei päästetä separatistialueille, ja kansainvälisten järjestöjen toimintaa alueella rajoitetaan, joten vastuu koronatilanteen hoidosta on Venäjällä.

Krimin laittomasta Venäjään liittämisestä tuli maaliskuussa kuluneeksi seitsemän vuotta. Venäjä jatkaa hallintonsa vahvistamista Krimillä ml. sotilaallinen varustelu. Venäjä tuomitsi viimeksi tammikuussa kolme Krimin tataaria pitkiin yli 10 vuoden vankeusrangaistuksiin. EU pitää Venäjän viranomaisten langettamia tuomioita laittomina, sillä Venäjän viranomaisten valta ei ylety Ukrainan alueelle. Krimiläisiä pakotetaan osallistumaan Venäjän asevoimien kutsuntoihin. Venäjä jatkaa Kertšinsalmen kautta kulkevien kauppa-alusten tarkastuksia ja viivyttää näin alusten kulkua. Presidentti Zelenskyi on tehnyt aloitteen kansainvälisen Krim-foorumin perustamiseksi (*International Crimean Platform*). Tavoitteena olisi tehostaa Krimin tilanteeseen liittyvää kansainvälistä yhteistyötä, joka johtaisi Krimin palautumiseen Ukrainalle. Foorumin aloituskokous järjestetään Kiovassa elokuussa 2021. Suomi tukee foorumin tavoitteita Krimin kysymyksen esillä pitämiseksi kansainvälisessä yhteistyössä ja kansainvälisiä toimia Krimin palauttamiseksi Ukrainan hallinnon valvontaan.

Ukraina on sitoutunut uudistusprosessin edistämiseen, mutta uudistusten toimeenpano ei viimeisen vuoden aikana ole edennyt toivotulla tavalla erityisesti oikeusvaltiokehityksen ja korruptiovastaisten toimien osalta. Oligarkkien rooli yhteiskunnassa on edelleen vahva ja syvälle juurtunut korruptio on vakava ongelma. Ukraina ajautui marraskuussa 2020 perustuslailliseen kriisiin, kun perustuslakituomioistuin kumosi keskeisiä korruption vastaisia lakeja, kuten viranomaisten ja poliittisten päättäjien taloudellisiin sidonnaisuuksiin liittyvän sähköisen rekisterin ylläpitämisen. Ukrainan hallinto on pyrkinyt palauttamaan osan kumotusta lainsäädännöstä sekä puuttumaan korruptoituneeksi syytetyn perustuslakituomioistuimen toimintaan. Samalla kun kansainvälinen yhteisö on kehottanut uudistusten jatkamiseen, se on korostanut tarvetta turvata oikeuslaitoksen ja muiden viranomaisten itsenäisyys.

Ukraina sulki helmikuun alussa kolme televisiokanavaa, joita syytettiin Ukrainalle vahingollisen disinformaation levittämisestä. Hallitus asetti myös pakotteita kahdelle kansanedustajalle, jotka toimivat suljettujen tv-kanavien taustalla. Kansainvälinen yhteisö on antanut ymmärrystä tv-kanavien sulkupäätöksille, mutta samalla on korostettu tarvetta varmistaa median monipuolisuus ja sananvapaus.

Ukrainan koronatilanne on vakava. Rokotukset käynnistyivät helmikuun lopussa, mutta Ukraina ei ole pystynyt hankkimaan rokotteita toivomallaan tavalla. Suomi on EU:ssa korostanut rokotesolidaarisuutta ja osallistui tammikuussa 13 EU-maan kirjeeseen, jossa vedotaan komission tukeen itäisen kumppanuuden maiden rokotehankinnoissa (Armenia, Azerbaidžan, Georgia, Moldova, Ukraina ja Valko-Venäjä).

LIITTEET

Asiasanat	Etioopia, UAN Ulkoasiainneuvosto, YUTP, Ukraina
Hoitaa	UM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TPK, VM, VNK, YM